

**SIEDLECKIE ZESZYTY
KOMENIOLOGICZNE**

Seria
PEDAGOGIKA

TOM II/2015

**JAN AMOS KOMENSKI –
JEGO PEDAGOGIKA I FILOZOFIA**

Redakcja naukowa
Barbara Sitarska

Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
Siedlce 2015

Recenzenci:

prof. nzw. dr hab. Sławomir Sztobryn, Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej
prof. nzw. dr hab. Anna Kožuh, Uniwersytet w Lublanie, Słowenia

Rada Naukowa „Siedleckich Zeszytów Komeniologicznych. Seria: Pedagogika”:

prof. Natasza Angeloska-Galewska (Uniwersytet w Macedonii, Macedonia); Prof. Jiří Beneš (Czeska Akademia, Praga, Czechy); dr hab. Mikołaj Bieluga (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Polska); dr hab. Adam Fijałkowski (Uniwersytet Warszawski, Polska); dr hab. Janina Florczykiewicz (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Polska) – przewodnicząca; prof. Andreas Fritsch (Freie Universität, Berlin, Niemcy); Zornitza Ganeva, dr hab. Faculty of Education (University "St. Kliment Ohridski" Sofia, Bułgaria); dr hab. Jarosław Gara (Akademia Pedagogiki Specjalnej, Warszawa, Polska); dr hab. Andrzej Gofron (Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej, Polska); prof. Martin Golema (Uniwersytet Mateja Bela, Bańska Bystrzyca, Słowacja); prof. Mariola Jarczyk (Uniwersytet Śląski, Katowice, Polska); dr hab. Anna Kožuh (Krakowska Szkoła Wyższa im. A. Frycza Modrzewskiego w Krakowie, Polska); prof. Boris Kožuh (Uniwersytet w Lublanie, Słowenia); prof. Meinert Meyer (Uniwersytet w Hamburgu, Niemcy); prof. Swietłana Martschukowa (Pedagogiczne Centrum J.A. Komeńskiego w Petersburgu, Rosja); prof. Heliodor Muszyński (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. J.A. Komeńskiego w Lesznie, Polska); prof. Naděžda Pelcová (Uniwersytet Karola w Pradze, Czechy); prof. Irina Predborska (Kijowskie Towarzystwo Filozoficzne, Ukraina); dr Manfred Richter (Niemieckie Towarzystwo w Berlinie, Niemcy); dr Věra Schifferowa (Czeska Akademia, Praga, Czechy); dr hab. Swietłana Shchudlo (Uniwersytet w Drohobyczu, Ukraina); prof. Muhamed Škrgić (Uniwersytet w Bihać, Bośnia i Hercegowina); prof. Shinichi Sohma (Uniwersytet w Hiroszimie, Japonia); prof. Kazimierz Żegnałek (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Polska)

Komitet Redakcyjny:

Redaktor naczelna - **dr hab. Barbara Sitarska, prof. UPH (Wydział Humanistyczny, Instytut Pedagogiki)**
Redaktorzy tematyczni: dydaktyka - dr hab. Anna Karpińska, prof. Uniwersytetu w Białymstoku; pedagogika historyczna i filozoficzna - dr hab. Sławomir Sztobryn, prof. ATH w Bielsku-Białej; pedagogika specjalna - dr hab. Leszek Ploch, prof. UPH; pedagogika społeczna - dr hab. Wojciech Sroczyński, prof. UPH; redaktor statystyczny - dr hab. Katarzyna Rymuza; redaktor języka angielskiego - mgr Izolda Lisowska; redaktor języka niemieckiego - dr Marzena Lisowska; sekretarz redakcji - dr Renata Matysiuk

www.comenius.uph.edu.pl

© Copyright by Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Siedlce 2015

PL ISSN 2450-7245

ISBN 978-83-7051-794-6

Zdjęcie na okładce: Iohannis Amos Comenii „De rerum humanarum emendatione consultatio catholica”, 1666

Żaden fragment tej publikacji nie może być reprodukowany, umieszczany w systemach przechowywania informacji lub przekazywany w jakiegokolwiek formie - elektronicznej, mechanicznej, fotokopii czy innych reprodukcji - bez zgody posiadacza praw autorskich.

Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach
08-110 Siedlce, ul. Żytnia 17/19, tel. 25 643 15 20
e-mail: wydawnictwo@uph.edu.pl, www.wydawnictwo.uph.edu.pl

Ark. wyd. 17,2. Ark. druk. 16,7.

Druk: TOTEM, Inowrocław

**SIEDLCE COMENIOLOGICAL
RESEARCH BULLETIN**

Series of
EDUCATION STUDIES

VOL. II/2015

**JOHN AMOS COMENIUS –
HIS EDUCATION SCIENCE
AND PHILOSOPHY**

Edited by
Barbara Sitarska

University of Natural Sciences and Humanities in Siedlce
Siedlce 2015

SIEDLCER COMENIUS HEFTE

Serie
PÄDAGOGIK

Band II/2015

**JOHANN AMOS COMENIUS –
SEINE PÄDAGOGIK UND PHILOSOPHIE**

Herausgegeben von
Barbara Sitarska

Naturwissenschaftlich-Humanistische Universität Siedlce
Siedlce 2015

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne	11
Introduction	15
Vorwort	19
Barbara Sitarska O Janie Amosie Komeńskim i początkach komeniologii	23
Barbara Sitarska John Amos Comenius and the Beginnings of Comeniology	45
Barbara Sitarska Über Johann Amos Comenius und Grundlagen der Comenius-Forschung	67
Sławomir Sztobryn Jan Amos Komeński (1592-1670) jako przedstawiciel nowożytnej filozofii wychowania	91
Heliodor Muszyński Komeńskiego koncepcja szkoły	101
Danuta Szymonik Godność człowieka w ujęciu Jana Amosa Komeńskiego	129
Andrzej Borkowski Symbole i symbolika w dziełach Jana Amosa Komeńskiego	137
Barbara Sitarska Droga człowieka do poznawania siebie w ujęciu Jana Amosa Komeńskiego	145
Karolina Dymek Koncepcja edukacji nieustającej Jana Amosa Komeńskiego w recepcji studenta	157
Leszek Ploch Edukacja do działań twórczych osób z niepełnosprawnością w poglądach Jana Amosa Komeńskiego	165

Mariola Jarczykowa	
Czas wolny dzieci i młodzieży w poglądach Jana Amosa Komeńskiego	191
Barbara Grzegorzcyk	
Wartość książki w życiu człowieka w ujęciu Jana Amosa Komeńskiego	199
Grażyna Dzida	
Edukacja człowieka w zakresie nauk przyrodniczych i ścisłych według koncepcji Jana Amosa Komeńskiego	207
Barbara Grzegorzcyk	
Nauki matematyczne w koncepcji Jana Amosa Komeńskiego	215
Adriana Pogoda-Kołodziejak	
Studia Jana Amosa Komeńskiego w Niemczech	225
Kamila Szymańska	
Kontakty zagraniczne Jana Amosa Komeńskiego (zarys problematyki)	227
Adam Podsiadły	
Jan Amos Komeński jako obywatel Leszna	237
Noty o autorach	247
Prezentacja Siedleckich Zeszytów Komeniologicznych Tom I/2014	265

TABLE OF CONTENTS

Introduction	15
Barbara Sitarska John Amos Comenius and the Beginnings of Comeniology	23
Barbara Sitarska John Amos Comenius and the Beginnings of Comeniology)	45
(English version translated by Izolda Lisowska)	
Barbara Sitarska Über Johann Amos Comenius und Grundlagen der Comenius-Forschung	67
(German version translated by Izolda Lisowska)	
Sławomir Sztobryn John Amos Comenius (1592-1670) as a Representative of the Modern Philosophy of Education	91
Heliodor Muszyński Comenius' Concept of School	101
Danuta Szymonik Human Dignity in John Amos Comenius' Views	129
Andrzej Borkowski Symbols and Symbolism in John Amos Comenius' Writings	129
Barbara Sitarska Man's Way of Getting to Know Himself According to John Amos Comenius	137
Karolina Dymek John Amos Comenius' Concept of Life-Long Education Perceived by The Student	157
Leszek Ploch Artistic Education of the Disabled in John Amos Comenius' Views	165
Mariola Jarczykowa Children's and Young People's Free Time in John Amos Comenius' Views	191

Barbara Grzegorzcyk The Value of Books in Human Life According to John Amos Comenius	199
Grażyna Dzida Natural and Exact Sciences in John Amos Comenius' Concept	207
Barbara Grzegorzcyk Mathematical Sciences in John Amos Comenius' Concept	215
Adriana Pogoda-Kołodziejak Studies of John Amos Comenius in Germany	225
Kamila Szymańska John Amos Comenius' Foreign Contacts (Outline)	227
Adam Podsiadły John Amos Comenius as a Resident of Leszno	237
Biographical Notes about the Authors	247
Presentation of Vol. 1 of Siedlce Comeniological Research Bulletin	265

INHALTVERZEICHNIS

Vorwort	19
Barbara Sitarska Über Johann Amos Comenius und die Anfänge der Comenius-Forschung ...	23
Barbara Sitarska John Amos Comenius and the Beginnings of Comeniology ..... (Übersetzung Izolda Lisowska)	45
Barbara Sitarska Über Johann Amos Comenius und Grundlagen der Comenius-Forschung ... (Übersetzung Marzena Lisowska)	67
Sławomir Sztobryn Johann Amos Comenius (1592-1670) als Vertreter der Erziehungsphilosophie der Neuzeit	91
Heliodor Muszyński Schulkonzept von Comenius	101
Danuta Szymonik Menschenwürde in Auffassung von Johann Amos Comenius	129
Andrzej Borkowski Symbole und Symbolik in den Werken von Johann Amos Comenius	137
Barbara Sitarska Der Weg des Menschen zur Selbsterkenntnis in der Auffassung von Johann Amos Comenius	145
Karolina Dymek Das Konzept der unaufhörlichen Bildung nach Johann Amos Comenius in der Aufnahme des Studenten	157
Leszek Ploch Bildung für kreative Aktivitäten der Menschen mit Behinderung in den Ansichten von Johann Amos Comenius	165

Mariola Jarczykowa Freizeit für Kinder und Jugendliche in den Ansichten von Johann Amos Comenius	191
Barbara Grzegorzcyk Der Wert des Buches im Menschenleben in Auffassung von Johann Amos Comenius	199
Grażyna Dzida Natur und Exakte Wissenschaften in Auffassung von Johann Amos Comenius	207
Barbara Grzegorzcyk Mathematische wissenschaften im entwurf von Johann Amos Comenius	215
Adriana Pogoda- Kołodziejak Das studium des Johann Amos Comenius in Deutschland	225
Kamila Szymańska Ausländische Kontakte des Johann Amos Comenius (Überblick über die Problematik)	227
Adam Podsiadły Johann Amos Comenius als Bürger von Leszno	237
Notizen über Autoren	247
Präsentation des I. Bandes von Siedlcer Comenius-Hefte	265